

University of Szeged
Doctoral School of History
Department of Medieval and Early Modern Hungarian History

Münşe'ât ve Ba'zî Vaqâyi'-i Sulţân Süleymân Hân:
The Study of the Correspondence Between the Ottomans and
Safavids

By

Mortaza Firuzi

Abstract of the Dissertation
(In Hungarian)

Supervisor: Prof. Dr. Sándor Papp

Szeged
2022

ABSZTRAKT

Az oszmánok és a szafavidák kapcsolata Sultân Süleymân (1494-1566) és I. Şâh Tahmâsb (1514-1576) uralkodása idején fordulóponthoz jelent a térség történetében a békeszerződések megkötése és a két birodalom határainak megállapítása szempontjából. Ebben az időszakban, 1555-ben kötötték meg az amaszjai békét a két állam között. Az oszmánok és a szafavidák levelezését két alkalommal (1848-49-ben és 1858-ban) tették közzé a Ferîdûn-féle Mecmû' a-i Münşe'ât üs-Selâfîn (A szultánok levelezésének kötete) című kiadványában. Ugyanakkor feltételezhető, hogy a 17. századi dokumentumokhoz hasonlóan a szerkesztés közben ezeknél a leveleknél is végrehajtottak bizonyos módosításokat.

Jelen disszertáció az oszmán és iráni uralkodók levelezését dolgozza fel a bécsi Nationalbibliothekben őrzött Münşe'ât ve Bazı Vekâyi'-i Sultân Süleymân Hân című kézirat alapján, amely 32 levélváltást és egy hadjáratnaplót tartalmaz. Ezt a kéziratot hasonlítja össze a Mecmû' a-i Münşe'ât üs-Selâfîn-nal (1858) és két másik kézirattal, a Muhâberat Mecmû' ası-val és a Düstûru'l-İnşâ-val.

A vizsgálat először a kéziratokra és a nyomtatott kiadásra összpontosított. Másodsorban, a köztük lévő hasonlóságokat és különbségeket vizsgálja meg szövegkritikai szempontból. Harmadszor azt vizsgálja, hogy az feldolgozott anyagból hogyan lehetett bemutatni az oszmán-szafavida diplomáciai kapcsolatokat. Az eredmény szerint nincs jelentős különbség a Ferîdûn-féle Münşe'ât, a Ba'zı Vekâyi'-i Sultân Süleymân Hân és a Muhâberat Mecmû' ası között; a Düstûru'l-İnşâ szövege azonban mindegyik változattól eltér. További eredmény, hogy a Mecmû' a-i Münşe'ât üs-Selâfîn (1858) nyomtatott változatában az eredeti szövegeket nem módosították jelentősen. Ez azt jelenti, hogy a nyomtatott változat a történelmi kutatások számára ugyanolyan értékes, mint a korai kéziratok. A disszertáció tartalmazza az iráni-oszmán levelezést arab betűs átírásban, amelyeket részletes tartalmi kivonatok egészítenek ki.